Suomen Tekstiili & Muoti ry:n näkemyksiä EU:n tekstiilistrategiaan

Suomen Tekstiili & Muoti ry on suomalaisia tekstiili- ja vaatetusalan yrityksiä edustava työmarkkina-, palvelu- ja edunvalvontajärjestö. Kiitämme mahdollisuudesta esittää näkemyksiämme EU:n uuteen tekstiilistrategiaan ja pyynnöstä osallistua ympäristövaliokunnan kuulemiseen.

VIHREÄ JA DIGITAALINEN SIIRTYMÄ MAHDOLLISTA VAIN RIITTÄVÄLLÄ TUELLA JA TARKOILLA ARVIOILLA SIIRTYMÄN TALOUDELLISISTA VAIKUTUKSISTA

Tekstiilistrategia on erittäin laaja ja sisältää kattavasti erilaisia toimenpiteitä. Näemme myönteisenä sen, että ehdotetuilla toimenpiteillä pyritään laaja-alaisesti puuttumaan alan rakenteellisiin kestävyyshaasteisiin sekä luomaan yhtenäisiä ratkaisuja vihreän siirtymän edistämiseksi.

Siirtymä kohti vastuullisempaa toimialaa pitää sisällään innovaatioiden ja vastuullisempien tekstiilikuitujen kehitystyön sekä niiden teollisen mittakaavan tuotantoinvestointien tukemisen. Kestävä kokonaisuus ei rakennu kuitenkaan ilman vahvoja panostuksia koko arvoketjun toimintoihin ja digitalisaatioon niin tuotetiedon hallinnan kuin liiketoimintamallien tai älykkään tuotannon ja tuotteidenkin osalta. Tekstiili- ja muotialan digitaalinen muutos tarvitsee tuekseen kehittämispanostuksia.

Tekstiilistrategian myötä yhdelle toimialalle kohdistuvien, rinnakkaisten toimenpiteiden määrä on valtava. Huolenamme on, miten näistä aiheutuvat kustannusvaikutukset, erityisesti pk-yrityksille, osataan ennakoida. On erittäin tärkeää toimenpiteiden valmistelun edetessä, että tekstiilialan yrityksiä kuullaan ja toimialaa tuetaan tässä mittavassa siirtymässä. Tämän laaja-alaisen tekstiilistrategian mukana

Katri Pylkkänen
+358 41 5354379
katri.pylkkanen@stjm.fi

21/6/2022

SUOMEN TEKSTIILI & MUOTI

tulevan lainsäädäntöpaketin tulisi pitää sisällään myös yrityksiin kohdistuvien taloudellisten kokonaisvaikutusten arvioinnin.

Yksi toimialan haaste sääntelyn näkökulmasta on tekstiilituotteiden heterogeenisyys. Tekstiilituotteiksi lukeutuvat muun muassa vaatteet ja asusteet, kodintekstiilit, työ- ja suojavaatteet, hygienia- ja puhdistustekstiilit sekä muut tekniset tekstiilit. Tulevaa sääntelyä valmistellessa on määriteltävä riittävän ajoissa, mitä tekstiilejä eri toimenpiteet tulevat koskettamaan ja mitkä voidaan jättää sääntelyn ulkopuolelle.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää myös sääntelyn tasapuolisuuteen eli siihen, miten se ulotetaan koskemaan myös EU:n sisämarkkinoille tuotaviin tekstiilituotteisiin ja etäkauppaan, jonka markkinointitoimenpiteet kohdistuvat EU-jäsenmaihin.

TEKSTIILIEN LAAJENNETTU TUOTTAJAVASTUU

Tekstiilien kierrätystavoitteiden asettaminen tulee olla tekstiilistrategian ensisijainen tavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi käytettävät keinot tulee sen sijaan jättää kunkin jäsenmaan kansallisesti päätettäväksi.

Laajennettua tuottajavastuun käyttöönottoa koskeva kohta tekstiilistrategiassa jättää tulkinnanvaraa. Suomessa on tehty pitkäjänteisesti työtä tekstiilien kiertotalouden ja kierrätyksen edistämiseksi ja valtakunnallinen poistotekstiilien erilliskeräys on käynnistymässä jo ensi vuoden alusta. Tekstiilistrategia ei saa missään tapauksessa pysäyttää parhaillaan käynnissä olevaa positiivista kehitystä. Jo nyt toimialalla on nähtävissä epävarmuutta ja jopa vetäytymistä investointipäätöksistä liittyen tekstiilien keräys- ja kierrätysinfraan.

Mikäli tuottajavastuujärjestelmä laajenee koskemaan tekstiilejä, suhtaudumme myönteisesti sen harmonisointiin, mutta erittäin varaukselle sen pakollisuuteen. Suomen tulee painokkaasti vastustaa mahdollista pakollista tuottajavastuuta, ja tuoda sen sijaan esille Suomen edelläkävijyyttä tekstiilien kiertotalouden edistäjänä.

EKOSUUNNITTELUVAATIMUKSET

On erittäin kannatettavaa, että EU haluaa ottaa aktiivisen roolin tekstiilituotteiden kestävyyden ja elinkaaren pidentämisen edistämisessä. Tekstiilituotteiden tulee olla

Katri Pylkkänen
+358 41 5354379
katri.pylkkanen@stjm.fi

pitkäikäisiä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä. Parhaimmillaan ekosuunnitteluvaatimukset tekevät pikamuodista mahdotonta.

Tuotteiden vaatimustenmukaisuuden todentaminen ei saa kuitenkaan pitää sisällään kolmannen osapuolen käyttämistä eikä kestävyyden mittarina tule pitää maksullisia vastuullisuussertifikaatteja. Nämä lisäisivät merkittävästi yritysten taloudellista ja hallinnollista taakkaa.

Ekosuunnitteluvaatimusten myötä tekstiileille ollaan tuomassa myös kierrätyskuitujen käyttöön liittyviä velvoitteita. Toimenpide on sinällään kannatettava ja vauhdittaa osaltaan alan siirtymistä kohti kiertotaloutta. Haluamme kuitenkin nostaa esille huolen siitä, että kierrätyskuitujen käyttö on usein ristiriidassa tuotteiden kestävyysominaisuuksien ja siten tuotteiden pitkäikäisyyden kanssa. Lisäksi riittävän laadukkaiden tekstiileistä peräisin olevien kierrätyskuitujen saatavuus on vielä toistaiseksi heikkoa. Esimerkiksi kierrätyspolyesteri valmistetaan 99 % PET-muovipulloista, joita ei hyödynnetä muovinkierrätyksessä. Suomen tulee ottaa vahva kanta siinä, että erityisesti tekstiilistä-tekstiiliksi kemiallisen kierrätyksen infrastruktuuriin kohdennetaan tulevaisuudessa investointeja, myös Suomessa, jotta riittävän laadukkaita kierrätyskuituja on toimialan saatavilla.

Suhtaudumme myönteisesti ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerien kehittämiseen. Esimerkiksi tekstiilialan vähähiilisyyttä koskevassa tiekarttatyössä tunnistettiin, että julkisilla hankinnoilla on merkittävä vaikutus vähähiilisyyttä ja kiertotaloutta tukevien ratkaisujen kysynnän luomiseen ja markkinoiden kasvattamiseen.

DIGITAALINEN TUOTEPASSI

Tekstiilituotteiden läpinäkyvyyden ja jäljitettävyyden lisääminen ottamalla käyttöön digitaalinen tuotepassi on lähtökohtaisesti kannatettava ehdotus. Toimenpiteen valmistelussa on kuitenkin tärkeää huomioida alan pitkiin ja monimutkaisiin toimitusketjuihin liittyvät haasteet ja sekä erityisesti pk-yritysten resurssit vastata tuleviin tietovaatimuksiin. Digitaalista tuotepassin tulee keskittyä keräämään vain olennaisia tietoja tuotteesta, jotka määritetään tuoteryhmäkohtaisesti.

Katri Pylkkänen
+358 41 5354379
katri.pylkkanen@stjm.fi

SUOMEN TEKSTIILI & MUOTI

TEKSTIILIEN MERKINNÄT

Pidämme kannatettavana, että tekstiilien merkintöjä koskeva tekstiilimerkintäasetus (N:o 1007/2011) otetaan tekstiilistrategian myötä tarkasteluun. Tekstiilimerkintäasetus ei tällä hetkellä tunnista esimerkiksi uusia bio- ja kierrätyspohjaisia tekstiilikuituja. Nykyiset vaatimukset ja niiden erittäin kankea päivitysprosessi ovat osaltaan hidastaneet uusien kuituinnovaatioiden kaupallistamista.

MIKROMUOVIPÄÄSTÖT

Mikromuovit ympäristössä ovat globaali ongelma, johon tulisi etsiä globaaleja ratkaisuja. Synteettiset tekokuidut ovat yksi mikromuovin lähteistä, ja mikromuovia irtoaa synteettisistä tekokuiduista valmistetuista tuotteista kaikissa elinkaaren vaiheissa, ei pelkästään tuotetta pestäessä. Komission ehdotukset mikromuovipäästöjen vähentämiseksi eivät kuitenkaan vakuuta tekstiilitoimialaa eivätkä ole oikeansuuntaisia.

Jätevesien tehokas käsittely vedenpuhdistamoilla on merkittävässä osassa mikromuovin päätymisessä vesistöihin. Jäteveden puhdistamista tulisi pyrkiä kehittämään niissä maissa, joissa se ei ole vielä riittävällä tasolla.

On tärkeää, että tekstiilitoimialalla keskitytään myös arvoketjun alkupään ongelmanratkaisuun. Tulisi tutkia mahdollisia keinoja, miten voidaan valmistaa tuotteita, joista ei irtoa mikromuovia ja millä keinoilla mikromuovin irtoamista voidaan vähentää. Lisätietoa tarvitaan erityisesti langan ja materiaalin valmistuksen aikaisista tuotantotavoista. Synteettisten tekokuitujen kieltäminen ei ole realistinen keino, sillä niiden osuus globaalista kuitutuotannosta on noin 65 %.

Toimialan kehittämät kansainväliset testausstandardit, joilla yhdenmukaistetaan mikromuovin irtoamisen testimenetelmä ovat tärkeä osa ongelman ratkaisua. Ongelman ratkaisemiseksi tulisi toimia systemaattisesti vaihe kerrallaan, ja ensin tutkia standardoiduilla testausmenetelmillä mikromuovin irtoamista erityyppisistä tekstiileistä. Vasta kun on saatavilla tutkittua tietoa, tulisi lisätä muita toimenpiteitä, kuten ehdotettuja tuotemerkintöjä.

Tekstiilituotteiden esipesua heti tuotannon jälkeen on myös ehdotettu mahdolliseksi ratkaisuksi mikromuoviongelmaan. Tekstiilituotteiden toimitusketjut ovat kuitenkin

Katri Pylkkänen
+358 41 5354379
katri.pylkkanen@stjm.fi

pitkiä ja kansainvälisiä, eikä sääntely tuotteiden esipesusta tuotannon jälkeen ole riittävä keino, sillä siihen ei voida useinkaan vaikuttaa EU-lainsäädännön kautta.

TEKSTIILIJÄTTEEN VIENTI EU:N ULKOPUOLELLE JA MYYMÄTTÄ JÄÄNEIDEN TUOTTEIDEN HÄVITTÄMISKIELTO

On erittäin tärkeää, että tekstiilistrategiassa puututaan myös tekstiilijätteen vientiin EU:n ulkopuolelle. Poistotekstiilit tulisi voida käsitellä EU:n sisällä ja investoida riittävään keräys- ja kierrätysinfrastruktuuriin. Myös tarpeettomaan, ylituotannosta ja pikamuodista johtuvaan tuotteiden hävittämiseen tulee luoda selkeät säännöt.

YMPÄRISTÖVÄITTÄMÄT

On kannatettavaa, että kuluttajien vaikutusmahdollisuuksiin ja tuotteita koskevien vihreiden väittämien oikeellisuuteen kiinnitetään tulevaisuudessa huomiota. Tulisi kuitenkin pyrkiä löytämään ratkaisumalleja, jotka eivät pelkästään perustu maksullisiin tuotesertifiointeihin ja ulkopuolisen tahon todentamisiin, mikä vaatii erityisesti mikro- ja pienten yritysten osalta kohtuutonta taloudellista resurssointia.

Katri Pylkkänen

Asiantuntija / tuotteet, materiaalit & vastuullisuus
+358 41 5354379
katri.pylkkanen@stjm.fi
Suomen Tekstiili & Muoti